

Sygn. akt VI Ua 29/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2024r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Karolina Chudzinska

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Małgorzata Myślińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lutego 2024r. w Bydgoszczy

sprawy z odwołania: A. K. (1)

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Rejonowego VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy

z dnia 23 marca 2023r.

sygn. akt VII U 678/22

oddala apelację

Sędzia Karolina Chudzinska

Sygn. akt VI Ua 29/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 października 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił A. K. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres 7 września 2022 r. do 11 października 2022r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawczyni została objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od dnia 11 lipca 2022 r., ponieważ zgłoszenie ZUA od dnia 1 lipca 2022 r. zostało złożone po obowiązującym terminie. Na dzień, w którym powstała niezdolność do pracy (tj. 7 lipca 2022 r.) nie podlegała zatem dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Zdaniem ZUS niezdolność do pracy z powodu choroby powstała przed objęciem ubezpieczeniem chorobowym.

Sąd Rejonowy uwzględnił odwołanie i przyznał prawo do zasiłku od dnia 7 września 2022r. do dnia 5 października 2022r., i oddalił je w pozostałym zakresie.

Jak ustalił Sąd Rejonowy odwołująca w okresie od 1 listopada 2017 r. do 30 czerwca 2022r. zatrudniona była u płatnika składek Przedsiębiorstwa (...) S.C. M. i A. K. (2) i z tego tytułu objęta była obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, w tym chorobowym. Po ustaniu zatrudnienia, w dniu 1 lipca 2022 r., odwołująca założyła pozarolniczą działalność gospodarczą. Nie wykonywała jednak żadnych czynności zarobkowych, gdyż od tego dnia zaczął pogarszać się stan

jej zdrowia. Objawy chorobowe były na tyle poważne, że w dniu 7 lipca 2022 r. przyjęto ją do szpitala, gdzie przeszła zabieg operacyjny, po czym pozostawała nieprzerwanie niezdolna do pracy do dnia 11 października 2022 r.

W dniach 26 lipca 2022 r. i 23 sierpnia 2022 r. ubezpieczona składała wnioski o zasiłek chorobowy, jednakże ZUS na mocy decyzji z dnia 10 sierpnia 2022 r. i decyzji z dnia 29 sierpnia 2022 r. odmówił wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 7 lipca 2022 r. do 9 sierpnia 2022 r. oraz od 10 sierpnia 2022 r. do 6 września 2022 r.

Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja z dnia 14 października 2022r. była trzecią z rzędu wydaną przez ZUS decyzją odmowną, przy czym dotyczy ona okresu: od 7 września 2002 r. do 11 października 2022 r.

Podstawą odmowy prawa do zasiłku przez ZUS we wszystkich tych trzech decyzjach było uznanie przez ZUS, że A. K. (1) została objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od dnia 11 lipca 2022 r. (data złożenia wniosku), ponieważ zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych (dokonane na formularzu ZUS- ZUA) od dnia 1 lipca 2022 r. nie było możliwe, gdyż zostało złożone po obowiązującym terminie.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 grudnia 2022 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, w sprawie o sygn. akt VII U 544/22 zamienił zaskarżone decyzje ZUS z dnia 10 sierpnia 2022 r. i 29 sierpnia 2022 r., w ten sposób że przyznał A. K. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 7 lipca 2022 r. do dnia 6 września 2022 r. – jako uprawnionej do tego zasiłku po ustaleniu zatrudnienia (niezdolności do pracy powstała w ciągu 7 dni po ustaniu obowiązkowego ubezpieczenia)

Sąd Rejonowy wskazał, że spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczona ma prawo do zasiłku chorobowego za kolejny okres (od 7 września 2002 r. do 11 października 2022 r.). Zdaniem ZUS ubezpieczona takiego prawa nie nabyła, ponieważ w dniu w której rozpoczął się okres jej nieprzerwanej niezdolności do pracy, tj. 7 lipca 2022r. nie była skutecznie objęta ubezpieczeniem chorobowym (gdyż została objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 11 lipca 2022 r., a nie od dnia 1 lipca 2022 r.),

Sąd Rejonowy wskazał, że stanowisko ZUS nie było prawidłowe, bowiem organ ten zignorował okoliczność, że prawo odwołującej do zasiłku chorobowego należało rozpatrzyć nie tylko w odniesieniu do trwania ubezpieczenia chorobowego (art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej), ale także w świetle prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia (art. 7 ustawy zasiłkowej).

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Jednakże w myśl art. 7 pkt 1 zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Jednocześnie Sąd zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy za okres przypadający po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego zasiłek chorobowy przysługuje nie dłużej niż przez 91 dni.

Zgodnie zaś z art. 13 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Zdaniem Sądu Rejonowego odwołującej przysługiwał zasiłek chorobowy od dnia 7 lipca 2022r. nieprzerwanie przez okres 91 dni - a podstawą tego prawa jest art. 7 pkt. 1 ustawy zasiłkowej. Sąd ten stwierdził też, że w sytuacji faktycznej ubezpieczonej bez znaczenia jest okoliczność kiedy została objęta ponownie ubezpieczeniem chorobowym (na co powoływał się ZUS w zaskarżonej decyzji).

Jak podano, bezsporne było to, że odwołująca zakończyła zatrudnienie pracownicze w dniu 30 czerwca 2022 r., a tym samym posiadała tytuł ubezpieczenia społecznego, w tym obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego. Z dniem 1 lipca 2022 r. odwołująca zarejestrowała pozarolniczą działalność gospodarczą, jednakże nie zdążyła w jej ramach wykonywać żadnych czynności, gdyż już od tego dnia rozpoczęły się u niej objawy chorobowe, natomiast w dniu 7 lipca 2022 r. była hospitalizowana i pozostawała nieprzerwanie niezdolna do pracy do dnia 11 października 2022 r. Jak podkreślił Sąd Rejonowy powyższe bez wątpliwości świadczyło o tym, że w ww. okresie odwołująca nie była zdolna do prowadzenia pracy zarobkowej i faktycznie jej nie wykonywała. Wobec tego od dnia 7 lipca 2022 r. do dnia 5 października 2022 r. miała prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia u swojego pracodawcy, gdyż niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tego tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Okres zasiłkowy w oparciu o art. 8 ust. 2 ustawy zasiłkowej, wynosił po ustaniu tytułu ubezpieczenia maksymalnie 91 dni, a skoro rozpoczął swój bieg w dniu 7 lipca 2022 r. to zakończył bieg w dniu 5 października 2022r. Z tej przyczyny odwołująca nie ma prawa do zasiłku chorobowego za dalszy okres niezdolności do pracy, tj. od 6 października 2022 r. do 11 października 2022r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, domagając się jego zmiany i oddalenie odwołania, wskazując, iż sąd I instancji błędnie nie zastosowywał art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy zasiłkowej w niniejszej sprawie, zgodnie z którym zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. ZUS podniósł, że w niniejszej sprawie przesłanka ta się ziszcila, ponieważ ubezpieczona podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

Jednocześnie ZUS przyznał, że istotnie Sąd Rejonowy badał już kwestie związane z mechanizmem stosowania art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy zasiłkowej w prawomocnie zakończonej sprawie VII U 544/22 , jednak, w jego opinii, analiza ta prowadzona była wyłącznie na potrzeby ustalenia prawa do zasiłku chorobowego za poprzednie okresy i nie wpływa na prawo ubezpieczonej do zasiłku w kolejnych okresie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja jest niezasadna i podlega oddalaniu.

Wbrew twierdzeniom ZUS dla rozpoznania niniejszej sprawy rozstrzygnięcie zwarte w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 5 grudnia 2022r. jest kluczowe.

Ubezpieczona bowiem pozostawała niezdolna do pracy w ciągłości, w sposób nieprzerwany od 7 lipca 2022r. do dnia 11 października 2022r. We wskazanym prawomocnym wyroku Sąd Rejonowy przesądził, że podstawą do jej prawa do zasiłku chorobowego w tym okresie był art. 7 ust. 1 ustawy zasiłkowej, wobec braku ziszczenia się jakiegokolwiek z przesłanek z art. 13 ust. 1 tej ustawy.

Jak ustalono, ubezpieczona zdecydowała się na prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, dokonała stosownej rejestracji, jednak z uwagi na pogarszający się stan zdrowia faktycznie nie rozpoczęła prowadzenia działalności.

Słusznie Sąd Rejonowy wywiódł, że osoba zatrudniona na podstawie stosunku pracy, a jednocześnie prowadząca równoległe inną działalność (umowa cywilna, pozarolnicza działalność gospodarcza) straci prawo do zasiłku za cały okres zwolnienia, jeżeli ta równoległa działalność będzie faktycznie prowadzona obok wykonywanej pracy najemnej, bez względu na częstotliwość tych dodatkowych zadań, czy też wysokość uzyskanego przysporzenia majątkowego, gdyż w ten sposób zrealizuje się przesłanka „kontynuowania działalności zarobkowej”, o której mowa w art. 13

ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Jednakże w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, iż obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym wynika z ustawy, a nie z czynności prawnej. Oznacza to, że wniosek zainteresowanego o objęcie ubezpieczeniem rodzi stosunek prawny dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego tylko wtedy, gdy zainteresowany spełnia ustawowe warunki podlegania ubezpieczeniom społecznym, a więc gdy taka działalność jest przez niego faktycznie prowadzona (por. wyrok z dnia 13 września 2016 r., I UK 455/15, i powołane tam orzecznictwo).

W sprawie niniejszej tej przesłanki „faktycznego” prowadzenia działalności nie było, a zatem ubezpieczona nie posiadała skutecznego kontrtytułu do objęcia jej ubezpieczeniem chorobowym.

Istotnie, prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Wyjątkowość ta wyraża się w przyznaniu prawa do świadczenia w okresie, za który nie jest opłacana składka, osobom niepodlegającym ubezpieczeniu. Jak podkreśliła Agnieszka Rzetecka - Gil w komentarzu do art. 13 ustawy zasiłkowej podkreśliła, że przesłanki negatywne prawa do zasiłku chorobowego ujęte w katalogu z art. 13 ustawy zasiłkowej obejmują wszystkie te okoliczności, kiedy nie dochodzi do spełnienia się ryzyka ubezpieczenia (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01). Wskazała, że wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego (emerytura lub renta z tytułu niezdolności do pracy), z Funduszu Pracy (zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek lub świadczenie przedemerytalne, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne) bądź z własnej kontynuowanej lub podjętej działalności zarobkowej (dochód z tej działalności lub zasiłek chorobowy z tytułu kontynuowanej równoległe lub nowej aktywności zawodowej, nabyty na ogólnych zasadach). We wszystkich tych przypadkach wypłata zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia byłaby sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów. Wspólną cechą i uzasadnieniem wszystkich przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest więc okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma inne źródło dochodu. (tak: Agnieszka Rzetecka – Gil, kom. do art. 13 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, Lex 2017).

„Ryzyko, które ustawodawca zdecydował się finansować bez ekwiwalentu w składce zostało ogólnie ujęte jako niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia (...). Przy czym prawo do omawianych świadczeń dyktowane jest koniecznością ochrony wytworzonej przez chorobę przerwy w pracy oraz przeszkodą w znalezieniu i podjęciu nowego zatrudnienia (...). Ryzykiem chronionym jest niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania” (wyrok SN z 04.06.2012r., I UK 13/12).

Sąd Okręgowy w pełni ten pogląd podziela.

W sprawie niniejszej nie ma wątpliwości, że ubezpieczona w spornym okresie takiego źródła utrzymania nie miała, a przyczyną tej sytuacji był stan zdrowia.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, że wniesiona apelacja nie zasługuje na uwzględnienie i działając na podstawie art. 385 k.p.c. wniesioną apelację oddalił.

Sędzia Karolina Chudzinska